

Robert Louis Stevenson

**De zonderlinge geschiedenis van
Dr. Jekyll en Mr. Hyde**

**GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER**

De deur

HET VERHAAL VAN DE DEUR

Notaris Utterson was een man met een krachtig, hoekig gezicht, waar nooit een glimlach overheen gleed; hij was spaarzaam met woorden, afgemeten en afstandelijk. Zijn voorkomen was lang en mager, droog en droefgeestig, en bovenal terughoudend, maar toch had hij iets beminnelijks. Wanneer hij onder vrienden was en de wijn hem smaakte, kon er iets warms en menselijks uit zijn ogen stralen, iets dat nooit uit zijn woorden zou blijken, ook niet bij een geslaagd diner, maar dat alleen welsprekend tot uiting kwam in zijn daden. Hij leidde een sober leven; als hij alleen was, dronk hij jenever om niet toe te geven aan zijn voorkeur voor een goed glas wijn, en hoewel hij veel van toneel hield, had hij in geen twintig jaar een voet in een theater gezet.

Anderzijds stond de notaris bekend om zijn ruimhartigheid jegens medemensen die tot misstappen waren gedreven door hun heftige temperament, waarover hij zich soms, bijna met enige afgunst, leek te verbazen. En wanneer zulke lieden in moeilijkheden waren geraakt, was hij dan ook eerder geneigd hulp te

bieden dan ze iets te verwijten.

“Ik neig een beetje tot Kains opvatting,” zei hij wel eens bij wijze van grap. “Als mijn broeder naar de duivel wil, moet hij vrij zijn dat op zijn eigen wijze te doen.”

Aldus was hij vaak de laatste fatsoenlijke relatie en de laatste invloed ten goede in het leven van mannen die op het verkeerde pad waren geraakt. En zijn houding tegenover hen veranderde nooit een duimbreed zolang ze hem bleven opzoeken voor advies.

Nu kan dit Utterson niet bijzonder moeilijk zijn gevallen, want zelfs in het gunstigste geval kon men deze wat eenzelvige persoon niet anders dan weinig emotioneel van aard noemen. Zelfs vriendschapsbanden schenen bij hem te wortelen in diezelfde ruimdenkende welwillendheid. Een bescheiden man aanvaardt de vriendenkring die de omstandigheden min of meer toevallig voor hem doen ontstaan, en zo was het ook met onze notaris. Zijn vrienden waren zijn verwanten, of degenen die hij het langst kende. Zijn genegenheid was als klimop: ze groeide met de jaren, maar vroeg niet waaraan ze zich vasthechte.

Precies dit moest dan ook wel de verklaring zijn voor de band die er bestond tussen

Utterson en Richard Enfield, een ver familielid van hem en een bekende figuur in de uitgaanswereld. Voor menigeen was het een raadsel wat deze twee in elkaar konden zien, of wat ze gemeen zouden kunnen hebben. Mensen die hen weleens tegenkwamen op hun zondagse wandelingen, vertelden dat zij nooit een woord wisselden, nogal verveeld voor zich uit keken en kennelijk opgelucht waren wanneer zij ergens een vriend ontmoetten. Dat nam niet weg dat beiden deze uitstapjes bijzonder op prijs stelden en ze als het hoogtepunt van hun week beschouwden. Om ongestoord van hun samenzijn te kunnen

genieten, lieten ze niet alleen feestelijke uitnodigingen maar zelfs zakelijke verplichtingen graag lopen.

Op een van hun omzwervingen door Londen kwamen de twee toevallig door een achterafstraatje in een drukke wijk van de stad. Het was een korte en wat men noemt stille straat, maar door de week ging er heel wat om aan handel. De bewoners waren blijkbaar winkeliers in goeden doen, en zij deden ijverig hun best in nog betere doen te geraaken, waarbij ze hun winsten ook besteedden om het uiterlijk van hun zaken te verfraaijen. In het straatje straalde etalage na etalage iets uitnodigends uit, als twee rijen glimlachende verkoopsters. Zelfs op zondag, wanneer de aanlokkelijkste aanbiedingen achter luiken verborgen waren en er slechts weinig verkeer was, straalde de straat in contrast tot de grauwe omgeving als een vrolijk kampvuur in een donker bos. Het fris geschilderde houtwerk, het gepoetste koper en de algemene netheid en opgewektheid troffen het oog van de voorbijganger reeds bij de eerste blik als aangenaam.

Wanneer men in oostelijke richting deze

straat inliep, werd aan de linkerzijde na twee huizen de gevelrij onderbroken door de ingang naar een binnenplaats. Precies daar sprong de gevel van een somber gebouw naar voren. Het was twee verdiepingen hoog en had geen enkel raam aan de straatzijde. Er was niets dan een deur gelijkvloers en een macabere blinde muur daarboven.

Alles aan dat huis droeg de kenmerken van langdurige verwaarlozing en vervuiling. Aan de afgebladderde en gebutste deur was bel noch klopper te zien. Bedelaars hokten in het portiek en streken daar lucifers aan langs de wand; kinderen speelden er winkeltje op de stoep; schooljongens probeerden de scherpte van hun mes uit op het lijstwerk, en blijkbaar had een mensenleeftijd lang niemand erover gedacht die ongenode gasten te verjagen of de schade te herstellen die zij hadden aangericht.

Enfield en zijn metgezel liepen aan de andere kant van de straat, maar toen ze langs de ingang naar de binnenplaats kwamen, wees de eerste met zijn wandelstok naar de deur.

“Heb je ooit die deur opgemerkt?” vroeg hij, en toen Utterson bevestigend antwoordde, ging hij voort: “Daar is voor mij een zeer

merkwaardige herinnering aan verbonden.”

“Zo,” zei de notaris met iets van nieuwsgierigheid in zijn stem, “en wat was dat dan?”

“Wel, dat zat zo,” antwoordde Enfield: “Ik liep op een nacht naar huis, nadat ik ergens was geweest aan de andere kant van de wereld. Het zal ongeveer drie uur in de ochtend zijn geweest, midden in de winter en in het stuk stad waar ik door moest, was letterlijk niets te zien dan het schijnsel van de straatlantaarns. Ik liep door de ene uitgestorven straat na de andere, iedereen was naar bed – de ene straat na de andere, allemaal verlicht als voor een optocht en zo leeg als een kerk. Uiteindelijk raakte ik bevangen door een gevoel van beklemming waarbij een mens gaat luisteren en luisteren naar het minste gerucht, en denkt: als ik tenminste maar eens een politieagent tegenkwam.

Ineens zag ik twee gedaanten. De ene was een man, klein van stuk, die met een flinke pas in oostelijke richting liep, en de andere was een meisje van misschien een jaar of acht, tien, dat zo hard als ze kon een zijstraat kwam uithollen. Precies op de hoek botsten ze tegen elkaar op, daar kon niemand wat aan doen, maar toen kwam het afschuwelijke van

de zaak: de man liep het kind doodbedaard onder de voet, ja trapte op haar en liet haar gillend liggen. Het lijkt niets als je het zo hoort, maar het was afgrijselijk om te zien. Die botterik was geen mens, maar een godvergeten monster.

Ik riep hem aan, rende hem achterna, pakte hem in z'n kraag en trok hem mee terug naar waar het gillende kind lag. Daar had zich intussen al een heel groepje mensen verza-

meld. Hij was volkomen onbewogen en verweerde zich niet, maar hij keek me een flits van een seconde aan, en wel zo gemeen, dat het koude zweet me uitbrak.

De mensen die naar buiten waren gekomen, waren familie van het meisje, en het duurde niet lang of er kwam ook een dokter bij, want daar hadden ze om gestuurd. Wel, het kind mankeerde eigenlijk niets, het was volgens die piskijker alleen erg geschrokken, en je had kunnen denken dat daarmee het geval afgelopen zou zijn geweest.

Maar er kwam echter nog een merkwaardige vervolg. Ik had vanaf het eerste moment meteen een hevige afkeer van die bruuut gekregen. De familie van dat meisje ook, dat spreekt vanzelf. Maar wat me trof, dat was de houding van die dokter. Hij was zo het gewone type dokter van dertien in het dozijn: niet oud, niet jong, niet knap, niet lelijk, met een sterk Schots accent en net zoveel zenuwen als een komkommer. Ik kan je evenwel vertellen dat hij net zo vervuld werd met weerzin als wij allemaal: telkens wanneer hij maar even naar mijn gevangene keek, zag ik dat die koele pil bleek werd en zich moest bedwingen om de vent niet de nek om te draaien.